

J. J. Smeets

**STATUTEN EN HUISHOUELIJK REGLEMENT
DER SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERS-
PARTIJ IN NEDERLAND**

ALS RECHTSPERSOON ERKEND BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 22 SEPTEMBER 1897
GEWIJZIGDE STATUTEN OPNIEUW GOEDGEK. BIJ KON. BESL. VAN 28 SEPT. 1918, No. 84
WIJZIGING IN DE STATUTEN GOEDGEKEURD BIJ KON. BESL. VAN 12 FEBR. 1926, No. 32
EN KON. BESLUIT VAN 17 JANUARI 1930, No. 9

BENEVENS HET

VERKIEZINGSPROGRAM 1929,

HET

STRIJDPROGRAM 1925,

HET

GEMEENTEPROGRAM 1927 DER S. D. A. P.

EN HET

KOLONIAAL PROGRAM 1930

Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland.

Gevestigd te Amsterdam.

STATUTEN.

I. Van den Naam.

Art. I. De Vereeniging, genaamd Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland, is gevestigd te Amsterdam. Zij wordt in de Statuten genoemd „de Partij”.

II. Van het Doel.

Art. 2. Het doel en streven der Partij is neergelegd in haar Beginsel-program, luidende:

De ontwikkeling der maatschappij heeft geleid tot de kapitalistische voortbrengingswijze, waarin de massa der voortbrengers is gescheiden van de voortbrengingsmiddelen. Deze zijn voor hunne bezitters het middel om winst te maken uit den arbeid der arbeiders, die ter voorziening in hun levensonderhoud verplicht zijn, hunne arbeidskracht te verkoopen. Twee klassen, het proletariaat en de kapitalistische klasse, staan aldus in duurzame belangentegenstelling tegenover elkaar.

In dit stelsel dwingen concurrentie en winstbejag tot voortdurende verbetering der techniek ter besparing van arbeidsloon. Het leidt tot opeenhooping van rijkdom bij de kapitalistische klasse, tegenover armoede, onzekerheid van bestaan en afhankelijkheid, afmattenden, geestdoodenden en ongezonden arbeid van mannen en vrouwen, onmatig langen arbeidstijd naast werkloosheid; kinderarbeid; vernietiging van het gezinsleven en teruggang van het lichamelijk weerstandsvermogen bij het proletariaat; tot voortwoekerd pauperisme en prostitutie, alcoholisme en misdaad. Zoo is de arbeidersklasse, waar de kapitalistische winsthonger niet door haar tegenstand wordt gebreideld, ten prooi aan toenemende ontarding en ellende, alleen beperkt door de natuurlijke grenzen van menschelijke ontbering en door de eischen van het kapitalistisch belang zelf. De wanverhouding tusschen de toenemende productiviteit van den arbeid en de geringe koopkracht der massa, en het gemis aan maatschappelijke regeling der voortbrenging leiden telkens weer tot crisissen in het bedrijfsleven, die deze aan het wezen der kapitalistische warenproductie verbonden strekkingen nog verscherpen.

Dit wekt verzet bij het proletariaat, dat zich organiseert, zoowel in vakvereenigingen als op politiek gebied en daarbij meer en meer tot het besef komt van zijn taak, om het kapitalisme als stelsel te bestrijden en de leiding der maatschappij van de kapitalistische klasse over te nemen. Bij haar strijd om politieke

rechten en sociale hervorming toch stuit de arbeidersklasse, zoolang zij de maatschappij niet beheerscht, op de overmacht der heerschende klasse, die niet dan noodgedwongen, onder den invloed der wassende macht van het proletariaat, aan zijne eischen tegemoet komt en daarbij niet verder gaat, dan de handhaving harer heerschappij en het wezen van het kapitalistische stelsel het gedoogen.

Intusschen schept de kapitalistische ontwikkeling zelve de economische voorwaarden voor een nieuw stelsel van voortbrenging, niet berustend op uitbuiting eener klasse door eene andere, maar op maatschappelijk bezit en beheer der voortbrengingsmiddelen, waarvan het doel niet is het maken van winst voor enkelen, doch voorziening in de behoeften van allen.

De concurrentie, in verband met den voortgang der techniek, dwingt steeds meer tot voortbrenging in het groot, vermindert de maatschappelijke beteekenis van het kleinbedrijf en maakt de kleinere ondernemers afhankelijk van het grootbedrijf of tot loonarbeiders.

Hoewel dit proces van bedrijfsconcentratie zich in de landbouwbedrijven tot heden niet op dezelfde wijze vertoont als in die van handel, verkeer en nijverheid, ziet men ook daarin de macht van het kapitaal toenemen, zowel door de uitbreiding van het pachtstelsel als door den wassenden invloed van industriele ondernemingen op den landbouw en de beweging naar monopolisering der markt door het grootkapitaal. Waar verder het agrarisch kleinbedrijf zich naast het grooter bedrijf handhaaft of uitbreidt, gaat dit gepaard met zoodanige ontbering en overarbeid van hen, die daarin hun bestaan vinden, dat het met den algemeenen drang naar een hooger levensstandaard in de arbeidersklasse op den duur onvereinigbaar is. Bovendien wordt door de ontwikkeling van het fabriekswezen een steeds grooter deel van het eigenlijk agrarisch bedrijf naar het gebied der industrie overgebracht.

Bij verdere ontwikkeling van het grootbedrijf brengt de concurrentie de winst in gevaar, hetwelk leidt tot toenemende uitbreiding van het kapitalistisch monopolie en beperking van het gebied der concurrentie. Meer en meer komen voortbrenging en verkeer onder de heerschappij van het bankkapitaal en wordt de winstheffing onafhankelijk van elke functie in voortbrenging en ruil. De kapitalist verliest daarmede de beteekenis van bedrijfsleider en wordt slechts een parasiet op de volkswelvaart. Het bedrijf wordt ingericht op een voet, dat het voor overneming door de maatschappij gereed is. Hiermede is de grondslag gelegd, waarop het stelsel der socialistische voortbrenging kan worden gevestigd en van waar uit het over de voortbrenging in haar geheel kan worden uitgebreid.

Intusschen worden verschillende bedrijven uit particulier in publiek beheer overgebracht, terwijl ook door de coöperatie het terrein van het particulier bedrijf wordt beperkt.

Met deze toenemende mogelijkheid van het socialisme gaan gepaard een wassende aandrang en macht om het te ver-

wezenlijken. De ontzagelijke vermeerdering van den rijkdom en de weelde der kapitalisten doen ook de arbeiders hoogere levenseischen stellen, terwijl de opdrijving der woninghuren als gevolg van de opeenhooping der bevolking in de groote steden en de prijsbeweging hun levensstandaard drukken. Door en in den klassenstrijd, mede als gevolg der verhooging van den levensstandaard die een deel van het proletariaat zich weet te veroveren, stijgen zijn behoeften tot een peil, waarop hunne bevrediging in het kapitalistische stelsel niet is te bereiken. De tegenstellingen binnen de kapitalistische klasse treden op den achtergrond, naarmate de aandrang der arbeiders naar nieuwe rechten en hervormingen gevaarlijker wordt voor hare heerschappij en het kapitalistische stelsel zelf. Dit uit zich, zoowel in de vorming van patroonsbonden tegenover de vakorganisatie der arbeiders, als op politiek gebied. De kapitaal-magnaten aan het hoofd der reusachtige centralisaties van kapitaal, die door hunne beschikking over grondstoffen, vervoerwezen en bedrijfsmiddelen de geheele maatschappij aan zich schatplichtig maken, weten bestuur en wetgeving aan hunne belangen dienstbaar te maken en drijven de regeeringen den weg op van imperialisme en koloniale politiek met de daaraan verbonden voortgaande verzwaring van militaire lasten en toenemende spanning in de internationale verhoudingen.

Tegelijkertijd groeit ook de macht der arbeiders tegen het kapitalisme. Met de bedrijfsconcentratie gaat gepaard een toenemend overwicht in getalsterkte bij het proletariaat. Als nieuw element ontwikkelt zich daarin de „nieuwe middenstand”, technici en beambten van het grootbedrijf, die wat onzekerheid van bestaan en afhankelijkheid van den kapitalist betreft, met de arbeiders gelijk staan. Daarnaast moeten worden gevoegd die groepen, wier belang, zoodanig niet direct tegengesteld aan het kapitalisme, toch niet betrokken is bij de handhaving daarvan. Het proletariaat verkrijgt in en door den klassenstrijd eene ervaring, eene wetenschappelijke en politieke ontwikkeling, eene maatschappelijke en zedelijke verheffing en eene uitbreiding en versterking zijner organisatie, die het niet alleen in staat stellen, den tegenstand der heerschende klasse te breken, doch het ook rijp maken voor zijne taak om hare plaats in te nemen. Het is bij dit streven onoverwinnelijk, omdat het daarbij zijne historische taak vervult, de gansche maatschappij te verlossen van een stelsel, dat economisch verouderd en zedelijk veroordeeld is.

Het proletariaat kan den tegenstand der kapitalistische klasse tegen de overbrenging der bedrijfsmiddelen van particulier in maatschappelijk bezit slechts breken door de verovering der politieke macht. Voor dit doel hebben zich over de geheele wereld de arbeiders, die tot bewustzijn van hunne taak in den klassenstrijd zijn gekomen, georganiseerd.

De Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland stelt zich ten doel het Nederlandsche proletariaat te organiseeren in een zelfstandige politieke partij ter deelneming aan dien internationalen strijd der arbeidersklasse. Zij streeft naar eenheid van den

proletarischen klassestrijd en ondersteunt zooveel mogelijk elke economische of politieke beweging der arbeiders ter verkrijging van betere levensvoorwaarden zoodanig, dat daardoor hun klassebewustzijn en hunne macht tegenover de bezittende klasse worden versterkt.

III. Van de Middelen.

Art. 3. De Partij tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel door de volgende middelen:

- a. het deelnemen aan verkiezingen voor alle openbare, besturende en vertegenwoordigende lichamen;
- b. het bevorderen en steunen der vakorganisatie;
- c. het bevorderen en steunen der door het Congres aan te wijzen vormen van arbeiders-coöperaties;
- d. het uitgeven van dag-, week- en andere bladen;
- e. het uitgeven, verspreiden en verkoopen van boeken, brochures en vlugschriften, en het handel drijven daarin, ook als zij niet door de Partij uitgegeven zijn;
- f. het beleggen van openbare-, cursus- en andere vergaderingen, het doen houden van lezingen en voordrachten, benevens het bevorderen der volksontwikkeling met alle daartoe dienstige wettige middelen;
- g. het richten van verzoekschriften aan vertegenwoordigende en besturende lichamen;
- h. het gebruik maken van bij de Grondwet en bij de overige wetten aan de Nederlandsche burgers toegekende rechten.

IV. Van de leden en de Afdelingen.

Art. 4. Lid van de Partij kan ieder worden, die den wensch tot toetreding kenbaar maakt, den leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en niet van het lidmaatschap vervallen is verklaard.

Art. 5. De leden der Partij vormen afdelingen.

Eene afdeling bestaat uit minstens zes leden.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling van het Partijbestuur, kan eene afdeling, wier ledental beneden zes daalt, blijven bestaan.

Art. 6. De leden der Partij in de Koloniën woonachtig, kunnen, behoudens goedkeuring van het Partijbestuur, afdelingen der Partij vormen.

De verhouding dezer afdelingen tot de Partij wordt bij afzonderlijk reglement geregeld.

Art. 7. De leden der Partij, die in plaatsen wonen, waar geene afdeling is gevestigd, staan op het Partijsecretariaat als verspreide leden ingeschreven.

Art. 8. De afdelingen bezitten een huishoudelijk reglement, dat in overeenstemming is met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement der Partij en dat de goedkeuring van het Partijbestuur behoeft om van kracht te zijn.

Art. 9. De afdeelingen hebben de bevoegdheid leden, wier gedrag de Partij benadeelt, te royeeren.

Wie door eene afdeeling geroyeerd is, heeft recht van beroep op het Partijbestuur, welks uitspraak beslissend is.

Art. 10. Door het bestuur eener afdeeling kunnen leden, die niet aan hunne financieele verplichtingen ten aanzien van de Partij voldoen, van de ledenlijst worden afgevoerd.

Art. 11. De afdeelingen hebben de bevoegdheid bij huishoudelijk reglement eene ballotage in te stellen.

Aan ballotage zijn niet onderworpen de leden der Partij, die van eene andere afdeeling worden overgeschreven, of als verspreid lid bekend zijn.

Art. 12. Verspreide leden, wier gedrag de Partij benadeelt, of die hunne financieele verplichtingen ten aanzien van de Partij niet nakomen, kunnen door het Partijbestuur worden geroyeerd.

Het Partijbestuur kan leden van afdeelingen, wier gedrag de Partij benadeelt, aan het Congres voordragen tot royement.

Art. 13. Afdeelingen, die handelen in strijd met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement der Partij, of die zich niet gedragen naar de besluiten van het Congres of de besluiten, welke het Partijbestuur krachtens zijne statuaire bevoegdheid of ingevolge opdracht van het Congres genomen heeft, of die hare financieele verplichtingen ten aanzien van de Partij niet nakomen, kunnen door het Partijbestuur worden geschorst en aan het eerstvolgende Congres tot royement worden voorgedragen.

Art. 14. Geschorste afdeelingen zijn verstoken van alle rechten behoudens dat van vertegenwoordiging op het Congres, dat eene uitspraak zal doen over het voorstel tot royement; op dit Congres hebben de afgevaardigden van een geschorste afdeeling geen ander recht dan dat van discussie over het royementsvoorstel.

V. Van de Indeeling.

Art. 15. De afdeelingen vormen gewestelijke of stedelijke federaties, wier grenzen, behoudens het bepaalde in art. 22, samenvallen met die der kieskringen voor de verkiezing der leden van de Tweede Kamer.

Art. 16. De afdeelingen gelegen in een Kamerkieskring, welke meer dan één gemeente omvat, vormen eene gewestelijke federatie.

De gewestelijke vergadering wordt gevormd door de afgevaardigden der afdeelingen. Deze kiezen het gewestelijk bestuur.

De gewestelijke federatie heeft de leiding van de gemeenschappelijke propaganda en van de organisatie in het gewest. Zij is, met inachtneming van en behoudens hetgeen daaromtrent bepaald is in het Huishoudelijk Reglement der Partij, belast met de voorbereiding, de organisatie en de leiding van de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten in het gewest.

Tot hare taak behoort, met inachtneming van het bepaalde bij art. 41 der Statuten, het uitgeven van één of meer partijbladen.

Art. 17. De gewestelijke federaties zijn onderverdeeld in districtsfederaties, welke de afdeelingen omvatten, die in een Statenkieskring gelegen zijn.

De districtsvergadering wordt gevormd door de afgevaardigden der afdeelingen. Deze kiezen het bestuur.

Het districtsbestuur staat het gewestelijk bestuur bij in het vervullen van zijne taak, in het bijzonder bij de voorbereiding der verkiezing voor de Provinciale Staten.

Art. 18. De afdeelingen, welke in een Kamerkieskring gelegen zijn, die slechts eene gemeente omvat, vormen eene stedelijke federatie.

In de stedelijke federaties worden de afdeelingen vertegenwoordigd door hare besturen.

De federatievergadering wordt gevormd door de besturen der afdeelingen en het door hen gekozen bestuur.

De algemeene ledenvergadering wordt gevormd door de leden der afdeelingen.

De stedelijke federatie heeft de leiding van de algemeene plaatselijke propaganda; zij kan maatregelen nemen van administratieven en organisatorischen aard, die de afdeelingen gezamenlijk betreffen.

Zij is, met inachtneming van en behoudens hetgeen daaromtrent bepaald is in het Huishoudelijk Reglement der Partij, belast met de voorbereiding, de organisatie en de leiding van de verkiezingen voor de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en den Gemeenteraad.

Art. 19. De stedelijke federaties kunnen zijn onderverdeeld in districtsfederaties, welke de afdeelingen omvatten, die in denzelfden kieskring voor de verkiezing der leden van den Gemeenteraad gelegen zijn.

De federatievergadering kan, behoudens goedkeuring van het Partijbestuur, de afdeelingen in denzelfden kieskring gelegen tot twee of meer districtsfederaties vereenigen.

De districtsvergadering wordt gevormd door de leden der afdeelingen. Deze kiezen het bestuur.

Het districtsbestuur roept eene districtsvergadering bijeen, zoo dikwijls dit noodig is voor de behandeling van een der aangelegenheden, die krachtens het Huishoudelijk Reglement der Partij of der stedelijke federatie tot haar taak behooren.

Art. 20. In het huishoudelijk reglement der stedelijke federatie wordt bepaald, wat tot de taak en de bevoegdheid van de federatievergadering, van de districtsvergadering en van de algemeene ledenvergadering behoort, en welke de bevoegdheden van het federatiebestuur en van de districtsbesturen zijn.

Art. 21. De in eene gemeente gelegen afdeelingen, die geene stedelijke federatie uitmaken, vormen eene gemeentelijke federatie.

De gemeentelijke federatie heeft tot taak de voorbereiding, de organisatie en de leiding der verkiezingen voor den Gemeente-

raad; zij kan belast worden met de leiding van de gemeenschappelijke propaganda.

De federatievergadering wordt door de besturen der afdelingen, de algemeene ledenvergadering door de leden der afdelingen gevormd.

De taak en de bevoegdheid van federatiebestuur, federatie- en algemeene ledenvergadering wordt hij huishoudelijk reglement der federaties geregeld.

Art. 22. Het Partijbestuur is bevoegd na overleg met de er bij betrokken gewestelijke federaties aangrenzende gewestelijke of aangrenzende districtsfederaties te vereenigen tot één federatie of, voorzoover het de laatste betreft, van de verplichting tot het vormen van eene federatie ontheffing te verleen.

Art. 23. De afdelingen, gelegen in eene gemeente, welke deel uitmaakt van een Kamerkieskring, die meer dan eene gemeente omvat, kunnen zich, behoudens goedkeuring van het Partijbestuur, splitsen in drie of meer afdelingen.

Deze afdelingen vormen eene stedelijke federatie.

Art. 24. Voorstellen voor de gewestelijke-, districts-, stedelijke en gemeentelijke federaties kunnen slechts worden gedaan of door het bestuur der federatie of door eene aangesloten afdeling, behoudens het bepaalde bij art. 37 der Statuten.

Van de jaarvergadering der federatie wordt kennis gegeven aan het Partijbestuur onder toezending van de agenda, het jaarverslag en de begroting.

Art. 25. De gewestelijke, stedelijke, districts- en gemeentelijke federaties bezitten een huishoudelijk reglement, dat voldoet aan de voorwaarde in art. 8 ten opzichte van de afdeulingsreglementen gesteld.

VI. Van het Congres.

Art. 26. Het hoogste gezag in de Partij is het Congres, bestaande uit afgevaardigden van de afdelingen der Partij.

In het Huishoudelijk Reglement der Partij is bepaald op welke wijze groepen van afdelingen gevormd worden, die door eene gemeenschappelijke delegatie op het Congres vertegenwoordigd zijn en hoe hare vertegenwoordiging tot stand komt.

Art. 27. Elk jaar op de beide Paaschdagen en, zoo noodig, op één of meer daarop volgende of daaraan voorafgaande dagen, wordt het gewone jaarlijksche Congres gehouden.

Het Partijbestuur kan ten allen tijde een buitengewoon Congres bijeenroepen of een spoed-referendum uitschrijven.

Wanneer minstens vijf-en-twintig afdelingen de bijeenroeping van een buitengewoon congres verlangen, schrijft het Partijbestuur een referendum uit, volgens welks beslissing dit Congres al of niet binnen vier weken wordt bijeengeroepen.

Het Partijbestuur roept op den dag voor het gewoon jaarlijksch Congres, of voor een buitengewoon Congres, de Congres-commissie bijeen, bedoeld in art. 29 onder letter g.

Art. 28. Uitgenoodigd worden om het Congres bij te wonen:

- a. de leden der Kamerfracties;

- b. de verantwoordelijke redacteur(en) van het hoofdorgaan;
- c. een vertegenwoordiger der redactie van het wetenschappelijk maandschrift der partij;
- d. een afgevaardigde van de Vereeniging van Sociaal-democratische leden van Gemeenteraden en van Provinciale Staten in Nederland.
- e. twee vertegenwoordigsters van den Bond van Sociaal-democratische Vrouwenclubs;
- f. een afgevaardigde van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling;
- g. een afgevaardigde van de Arbeiders Jeugd-Centrale;
- h. de leden der Partij, wier aanwezigheid door het Partijbestuur wenschelijk wordt geacht;
- i. de voorzitters en secretarissen der gewestelijke en stedelijke federaties.

Art. 29. Op het gewone congres wordt in de eerste plaats behandeld:

- a. het jaarverslag van het Partijbestuur omtrent de werkzaamheid van de Partij sedert het vorige gewone Congres;
- b. verslag van het Partijbestuur omtrent het financieel beheer;
- c. verslag van de Kamerfracties;
- d. verslag van de redactie van het hoofdorgaan der Partij;
- e. verslag van de redactie van het wetenschappelijk maandschrift der Partij;
- f. de voorstellen der afdelingen en die van het Partijbestuur.
- g. Er is een Congres-commissie bestaande uit het Dagelijksch Bestuur der Partij en de afgevaardigden bedoeld in de volgende alinea. Deze commissie doet aan het Congres een voorstel, bevattende de punten van den beschrijvingsbrief, welke naar hare meening door den Partijraad dienen te worden beslist.

Op de gewestelijke en stedelijke Jaarvergaderingen wordt de afdeling van het gewest of van de stedelijke federatie gekozen, wier Congres-afgevaardigde deel uit zal maken van de commissie, bedoeld in art. 27 der Statuten. Uit de aldus gekozen afdeling kan niet meer dan één afgevaardigde lid dezer commissie zijn. De verkiezing van deze afdeling wordt in het huishoudelijk reglement der gewestelijke en stedelijke federaties geregeld op dezelfde wijze als de verkiezing der bestuurders.

De in het vorig lid bedoelde afgevaardigde mag geen lid zijn van den Partijraad.

Art. 30. Besluiten, die op het Congres zijn genomen, worden aan een referendum onderworpen, indien een kwart der uitgebrachte stemmen zich daarvoor verklaart.

Benoemingen worden niet aan het referendum onderworpen.

VII. Van het Partijbestuur en het Dagelijksch Bestuur.

Art. 31. De Partij wordt bestuurd en vertegenwoordigd door het Partijbestuur.

Het Partijbestuur bestaat uit 14 leden van wie 6 te Amsterdam wonende leden het dagelijksch bestuur vormen.

Vier leden van het Partijbestuur, die deel uitmaken van het dagelijksch bestuur, kunnen bezoldigd zijn: de voorzitter, de Partij-secretaris, de Partij-penningmeester en een vrouwelijk secretaresse, meer speciaal belast met de zaken betreffende de propaganda onder de vrouwen en als zoodanig secretaresse-penningmeesteresse van den Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenclubs.

Art. 32. De leden van het Partijbestuur worden gekozen door het Congres uit eene lijst van door de afdeelingen gestelde kandidaten.

Indien en voor zoover bij Congresbesluit tot bezoldiging van de in art. 31 genoemde leden besloten is, worden deze leden in functie gekozen uit de voor elke functie afzonderlijk ingediende kandidatenlijst.

Art. 33. Vier weken voor het gewone Congres worden de afdeelingen uitgenoodigd eene voordracht van kandidaten voor het Partijbestuur in te zenden.

Drie weken voor het Congres wordt de kandidatenlijst aan de afdeelingen toegezonden.

Worden niet meer kandidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullend zijn, dan worden de gestelde kandidaten gekozen verklaard.

Eene stemming wordt alleen gehouden over hen, die verklaard hebben eene candidatuur te aanvaarden.

Niet meer dan 6 leden kunnen het lidmaatschap van het Partijbestuur vereenigen met dat der Tweede Kamer.

Wordt een lid van het Partijbestuur tusschen tijds tot lid der Tweede Kamer benoemd, dan blijft hij tot het volgende Congres in functie.

Indien de voorzitter niet in functie gekozen is ingevolge het bepaalde in art. 32 wordt hij door het Congres uit de leden van het Dagelijksch Bestuur gekozen.

Ontstaat een vacature voor voorzitter, dan wordt door het Partijbestuur uit de leden van het dagelijksch bestuur een voorzitter gekozen.

Vacatures in het Partijbestuur blijven bestaan tot het eerste Congres, dat gehouden wordt nadat de vacature is ontstaan, behoudens in het geval, dat het aantal leden van het Partijbestuur zou dalen beneden $\frac{2}{3}$ van het in art. 31 bepaalde aantal. In dit geval heeft een aanvulling plaats per referendum, nadat de afdeelingen in de gelegenheid zijn gesteld kandidaten te stellen.

Art. 34. De leden der Partij, die leden zijn van de Tweede Kamer, benoemen uit hun midden een delegatie van twee leden, die de vergaderingen van het Partijbestuur bijwonen en aan de beraadslagingen kunnen deeluemen zonder echter mede te stemmen.

Deze delegatie bestaat uit één lid, indien een lid der Tweede Kamer Partijbestuurder is. Zij vervalt geheel, wanneer twee of meer leden der Tweede Kamer Partijbestuurder zijn.

Wanneer de verantwoordelijke redactie van het Partij-orgaan gevoerd wordt door één persoon, en deze geen lid is van het Partijbestuur, woont hij krachtens zijn functie de vergaderingen van het Partijbestuur bij en heeft hij daar eene adviseerende stem. Bij zijne ontstentenis wordt hij vervangen door dengene, die zijne functie waarneemt. Bestaat de verantwoordelijke redactie uit méér dan één persoon, dan wijzen deze uit haar midden een vertegenwoordiger aan.

Art. 35. Het Dagelijksch Bestuur der Partij is belast met de dagelijkse leiding der Partij; met de voorbereiding van de door het Partijbestuur te behandelen zaken en de uitvoering van de besluiten van het Partijbestuur; met de regeling der propaganda en de behandeling van de organisatorische aangelegenheden naar de algemeene besluiten door het Partijbestuur genomen.

VIII. Van den Partijraad.

Art. 36. Er bestaat een Partijraad, die door het Partijbestuur bijeengeroepen moet worden:

- a. om te dienen van advies in omstandigheden, die beslissingen van buitengewonen aard door Partijbestuur en (of) Kamerfractie noodzakelijk maken.
- b. om te beslissen over Congresvoorstellen, die door het Congres aan den Partijraad ter beslissing zijn overgelaten;
- c. om aangelegenheden, de schriftelijke of mondelinge propaganda, de provinciale pers, de organisatie der Partij, of de arbeiders- en jeugdontwikkeling betreffend, te bespreken.

Hij kan besluiten deze aangelegenheden aan de orde te stellen op de Jaarvergadering der stedelijke en gewestelijke federaties.

- d. Om de besluiten te nemen en de adviezen uit te brengen, welke door de bepalingen van het huishoudelijke reglement in zake de verkiezing van Eerste en Tweede Kamerleden, worden gevorderd.

De partijraad wordt gevormd door:

- a. de leden van het Partijbestuur;
- b. twee leden van elk der Kamerfracties door deze uit haar midden aangewezen;
- c. een lid van de redactie van elk der dagbladen, die door de Partij worden uitgegeven, of, indien het blad een of meer hoofdredacteuren heeft, de hoofdredactie;
- d. een vertegenwoordiger van de redactie van het wetenschappelijk maandschrift der Partij;
- e. de voorzitters en secretarissen der gewestelijke en stedelijke federaties;
- f. de afgevaardigden, te kiezen door de Jaarvergadering der gewestelijke en stedelijke federaties;

- g.* twee vertegenwoordigers van den Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenclubs;
- h.* gewezen leden van het Partijbestuur, indien zij op voorstel van het Partijbestuur door het Congres daartoe worden benoemd;
- i.* bij de voorbereiding van de verkiezing der Eerste Kamerleden wordt tot den Partijraad uitgenoodigd een vertegenwoordiger van elke Staten-fractie.

Ingeval politieke beslissingen van gewicht genomen moeten worden en in het geval bedoeld in het vierde lid *d.* van dit artikel, noodigt het Partijbestuur de Kamerfracties in haar geheel uit.

De afgevaardigden onder *f.* worden telkens voor een jaar op de Jaarvergaderingen der federaties gekozen.

Art. 37. De Partijraad wordt minstens tweemaal in het jaar bijeengeroepen. De vergaderingen, onder letter *a.* van art. 36 bedoeld, worden zoo vaak bijeengeroepen, als het Partijbestuur, de Kamerfracties, of tenminste een derde van het aantal leden van den Partijraad dit noodig oordeelt.

De vergadering, onder letter *b.* van art. 36 bedoeld, wordt gehouden binnen zes weken na afloop van het Congres, over welks voorstellen deze Partijraad moet beslissen.

De vergadering, onder letter *c.* van art. 36 bedoeld, wordt gehouden in September.

De vergadering, onder letter *d.* van art. 36 bedoeld, wordt gehouden op de daarvoor in het huishoudelijk reglement vastgestelde tijdstippen.

IX. Van de Geldmiddelen.

Art. 38. De geldmiddelen der Partij bestaan uit:

- a.* de afdrachten der afdelingen en de contributiën der verspreide leden;
- b.* schenkingen;
- c.* erfstellingen en legaten;
- d.* renten van eigendommen en baten uit ondernemingen;
- e.* andere inkomsten.

De geldmiddelen worden beheerd door den penningmeester onder toezicht van het Partijbestuur.

Art. 39. De commissie van contrôle, bestaande uit drie leden, wordt door de federatie Amsterdam uit haar midden aangewezen. Deze leden mogen geen lid zijn van het Partijbestuur.

De leden worden voor drie jaren benoemd, ieder jaar treedt een lid volgens rooster af, en is niet terstond herkiesbaar. De jaarlijksche aanvulling der commissie moet plaats hebben binnen vier weken na het Congres.

Deze commissie ziet elke drie maanden de boekhouding, de kas en de bescheiden van den penningmeester na, brengt rapport uit aan het Partijbestuur en geeft in het hoofdorgaan der Partij van hare bevinding kennis. Aan het Congres legt zij een schriftelijk jaarrapport over.

X. Van de Partijbladen.

Art. 40. De Partij geeft een dagblad uit, genaamd „Het Volk”, dat haar hoofdorgaan is en alle door het Partijbestuur en verschillende commissies, die krachtens de Statuten of een Congresbesluit werkzaam zijn, ingezonden mededeelingen bevat.

Het Congres benoemt telkens voor één jaar den persoon of de personen, die door de Partij met de leiding van het blad wordt of worden belast, en die daarvoor aan de Partij verantwoordelijk is of zijn.

Het beheer van het blad wordt gevoerd door het Partijbestuur, dat deze taak geheel of gedeeltelijk aan eene commissie kan overdragen, met dien verstande echter, dat het Partijbestuur verantwoordelijk blijft. Deze commissie wordt benoemd door het Partijbestuur.

Art. 41. Ook andere bladen kunnen door het Partijbestuur worden uitgegeven. Evenzeer kan dit geschieden door afdelingen en federaties, mits onder goedkeuring van het Partijbestuur.

XI. Slotbepalingen.

Art. 42. De organisatie en de werkwijze der Partij worden in bijzonderheden geregeld door een Huishoudelijk Reglement, dat door het Congres wordt vastgesteld.

Het Huishoudelijk Reglement der vereeniging mag geen bepalingen bevatten, strijdende met deze statuten.

Art. 43. In gevallen, waarin door de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet wordt voorzien, beslist het Partijbestuur. Het brengt de gebleken leemten dadelijk ter kennis van de Partij en doet daaromtrent voorstellen aan het eerstvolgend Congres.

Art. 44. De Vereeniging is opgericht voor den tijd van 29 jaren en elf maanden, te rekenen van den dag der oprichting, 26 Augustus 1894.

Bij het verstrijken van dit tijdvak is de Vereeniging opnieuw voor gelijken tijdsduur aangegaan voor den tijd van 24 jaar.

Art. 45. Tot ontbinding der Vereeniging kan alleen worden besloten, wanneer op voorstel van minstens vijf afdelingen, bij referendum minstens twee derden der stemmende leden, te zamen uitmakende minstens drie vijfde van het totaal der leden van de Partij, zich voor het voorstel hebben verklaard.

Bij ontbinding der Vereeniging wordt ten opzichte der bezittingen gehandeld overeenkomstig artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek.

Dit referendum wordt gehouden twee maanden na het inkomen van het voorstel.

Art. 46. Wijziging dezer Statuten kan alleen geschieden door een Congres.

Op elke wijziging wordt de Koninklijke Goedkeuring aangevraagd.

HUISHOUELIJK REGLEMENT.

I. Van de Afdelingen

Art. 1. Heeft zich eene afdeling der Partij gevormd, dan wordt daarvan schriftelijk kennis gegeven aan het Partijbestuur. Deze kennisgeving is vergezeld van eene opgave der bestuursleden en van eene alphabetische lijst der leden met vermelding hunner adressen.

Art. 2. Iedere afdeling is verplicht binnen vier weken na hare oprichting haar huishoudelijk reglement ter goedkeuring aan het Partijbestuur toe te zenden.

Art. 3. De afdelingsbesturen zijn gehouden het Partijbestuur alle gevraagde mededeelingen, de afdeling betreffende, te doen.

Het afdelingsbestuur belast een zijner leden meer speciaal met de zaken betreffende de propaganda onder de vrouwen en delegeert datzelfde lid in het bestuur der Soc.-Dem. Vrouwenclub ter plaatse, indien zulk een club bestaat.

Zij brengen telken jare in de maand October aan het Partijbestuur een schriftelijk verslag uit over den toestand en de werkzaamheden der afdeling.

Het afdelingsbestuur ziet toe, dat van alle inkomsten en uitgaven der afdeling nauwkeurig aanteekening gehouden wordt in de daarvoor door het Partijbestuur te verstrekken administratieboeken; het brengt telkens in de maand October op de daarvoor door het Partijbestuur te verstrekken formulieren een financieel verslag uit.

Het afdelingsbestuur draagt zorg, dat de namen en adressen der afdelingsleden op de door het Partijbestuur verstrekte kaarten worden ingeschreven. De kaarten der afgeschreven leden worden in het begin van ieder kalenderkwartaal, die van de wegens verhuizing afgeschreven leden onmiddellijk na de afschrijving, volledig ingevuld aan het gewestelijk of stedelijk federatiebestuur opgezonden.

Vóór den zesden der eerste maand van ieder kalenderkwartaal doet het afdelingsbestuur op de daartoe door het Partijbestuur verstrekte formulieren aan het secretariaat der Partij en dat van zijne gewestelijke of stedelijke federatie mededeeling omtrent den loop van het ledental.

Het eerste, tweede en derde lid van dit artikel is tevens van toepassing op de federatiebesturen ten aanzien van de federaties.

Art. 4. Indien door het huishoudelijk reglement eener afdeling ballotage wordt voorgeschreven, worden daarbij de volgende bepalingen in acht genomen.

Op iedere huishoudelijke vergadering wordt medegedeeld wie zich als lid hebben aangemeld.

Mocht een der aanwezige leden bezwaar hebben tegen toelating van een dergenen, die zich hebben aangemeld, dan beslist de vergadering of er ballotage zal plaats hebben. Wordt hiertoe besloten, dan heeft deze in de volgende huishoudelijke vergadering plaats.

Op den oproep voor deze vergadering wordt vermeld, dat er ballotage zal plaats hebben, terwijl dengene over wien ballotage zal plaats hebben, daarvan bericht wordt gezonden.

Art. 5. Het huishoudelijk reglement eener afdeeling bevat de volgende bepalingen omtrent het roeyement der leden en het afvoeren van de ledenlijst.

Een voorstel tot roeyement moet op de agenda aangekondigd staan. Het betreffende lid moet door het bestuur van dit voorstel en van den datum der behandeling tijdig schriftelijk in kennis worden gesteld.

De huishoudelijke vergadering kan bij ieder voorstel tot roeyement besluiten eene commissie van onderzoek in te stellen. Zij moet daartoe overgaan, indien dit door het tot roeyement voorgedragen lid wordt verlangd.

Leden, die meer dan twee maanden contributieschuld hebben, worden door het bestuur schriftelijk tot betaling aangemaand. Heeft het betreffende lid een maand na het ontvangen der aanmaning zijne schuld niet betaald, dan kan het door het bestuur van de ledenlijst worden afgevoerd. Hiervan wordt den betrokkene schriftelijk kennis gegeven. Aan de eerstvolgende huishoudelijke vergadering wordt door het bestuur mededeeling gedaan welke leden het van de lijst heeft afgevoerd.

De huishoudelijke vergadering heeft het recht het besluit van het bestuur te vernietigen.

II. Van de Federaties.

Art. 6. Het bestuur eener gewestelijke federatie bestaat uit minstens drie leden, waaronder voorzitter, secretaris en penningmeester, gekozen door de gewestelijke vergadering bij voorkeur uit de leden van een der afdeelingen in het gewest, en verder uit twee of meer leden, gekozen door de gewestelijke vergadering uit de andere afdeelingen in het gewest, bij voorkeur uit elk der in het gewest gelegen districtsfederaties één.

Het bestuur roept minstens eenmaal 's jaars en wel in October eene gewestelijke vergadering bijeen.

Het bestuur noodigt het Partijbestuur uit zich op de gewestelijke vergaderingen te doen vertegenwoordigen.

In deze vergadering wordt door secretaris en penningmeester namens het bestuur, een verslag uitgebracht, waarin een overzicht gegeven wordt van den toestand en de werkzaamheden van de federatie in het afgelopen jaar.

Op deze vergadering worden behandeld:

- a. de voorstellen en onderwerpen van bespreking door den Partijraad op de agenda der gewestelijke federatie gebracht;
- b. de voorstellen van het gewestelijk bestuur en van de afdeelingen betrekking hebbende op de propaganda, de organisatie

en de administratie van de afdelingen, de gemeentelijke federaties, de districtsfederaties en de gewestelijke federatie.

Voorts wordt gekozen de afdeling, wier congresafgevaardigde deel zal uitmaken van de commissie, bedoeld in art. 27 der statuten. De verkiezing van deze afdeling geschiedt op dezelfde wijze, als de verkiezing der gewestelijke bestuurders.

Uit de aldus gekozen afdeling kan niet meer dan één afgevaardigde lid dezer commissie zijn.

De inkomsten der gewestelijke federatie bestaan uit: de door het Congres der Partij vastgestelde uitkeering van de afdracht der afdelingen aan de Partijkas, eene door de gewestelijke vergadering vast te stellen bijdrage der afdelingen, vrijwillige bijdragen en eventueele baten van de door de gewestelijke federatie uitgegeven bladen.

De gewestelijke Jaarvergadering heeft het recht om minstens één afgevaardigde naar den Partijraad te kiezen, een tweede bij een ledental van 3000 en vervolgens voor elke 1500 leden een afgevaardigde meer.

Art. 7. Indien de gewestelijke vergadering besluit tot aanstelling van een bezoldigd bestuurder, wordt deze op de jaarvergadering telkens voor een jaar in functie gekozen. De wijze van candidaatstelling en verkiezing van den bezoldigden bestuurder wordt bij huishoudelijk reglement der federatie geregeld. Hij draagt den titel van propagandist.

Het bestuur der federatie pleegt na de candidaatstelling en voor de verkiezing overleg met het Partijbestuur over de benoeming.

Het salaris van den propagandist wordt door de gewestelijke vergadering na overleg met het Partijbestuur vastgesteld.

De propagandist bekleedt geene nevenbetrekkingen of ambten, waaraan salaris verbonden is, zonder bekomen verlof van zijn gewestelijk bestuur en het Partijbestuur.

Bij niet-herkiezing heeft de propagandist recht op eene uitkeering uit de Partijkas gelijkstaande met een tiende van zijn laatstgenoten jaarwedde voor elk dienstjaar of gedeelte van een dienstjaar tot een maximum van de helft daarvan.

Dit recht vervalt, indien de propagandist wegens gebleken tekortkomingen door eene uitspraak van de gewestelijke vergadering van zijn functie ontheven wordt, of indien hij zich daarvoor niet meer beschikbaar stelt.

Over geschillen omtrent de toepassing van het bepaalde in het vorige lid wordt door het Partijbestuur beslist.

Art. 8. Het bestuur eener districtsfederatie, welke deel uitmaakt van eene gewestelijke federatie, bestaat uit minstens drie leden, waaronder voorzitter, secretaris en penningmeester, door de federatievergadering gekozen bij voorkeur uit de leden van eenzelfde afdeling.

Telt het bestuur meer dan drie leden, dan vormen voorzitter, secretaris en penningmeester het dagelijksch bestuur. De overige leden worden gekozen uit de leden der andere afdelingen.

Art. 9. Het bestuur eener stedelijke federatie wordt gekozen door de federatievergadering uit de leden der afdelingen.

Het bestaat uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, in functie gekozen, die tezamen het dagelijksch bestuur vormen, en twee of meer leden.

Het federatiebestuur heeft de leiding van de federatievergadering en van de algemeene ledenvergadering.

Tot taak der stedelijke federatie behoort:

- a. het voeren van de algemeene propaganda;
- b. de vaststelling van de uitkeering uit de federatiekas aan de afdelingen, aan de Sociaaldemocratische Vrouwenclub en aan de districtsbesturen;
- c. de voorbereiding, de organisatie en de leiding van de verkiezingen voor de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en den Gemeenteraad;
- d. de samenwerking met de Sociaaldemocratische Vrouwenclub;
- e. de samenwerking met andere organisaties ter bevordering van de arbeidersontwikkeling;
- f. de samenwerking met andere organisaties ter bevordering van de jeugdontwikkeling;
- g. eventueel het uitgeven van het plaatselijk Partijorgaan.

Art. 10. De Jaarvergadering van de stedelijke federatie heeft het recht om minstens één afgevaardigde naar den Partijraad te kiezen, een tweede bij een ledental van 3000 en vervolgens voor elke 1500 leden een afgevaardigde meer.

Voorts wordt gekozen de afdeling, wier congresafgevaardigde deel zal uitmaken van de commissie bedoeld in art. 27 der Statuten. De verkiezing dezer afdeling geschiedt op dezelfde wijze als de verkiezing van het bestuur der stedelijke federatie. Uit de aldus gekozen afdeling kan niet meer dan één afgevaardigde lid dezer commissie zijn.

Art. 11. De afdelingen die deel uitmaken van eene stedelijke federatie worden gevormd door de leden, die in één of meer aangrenzende stembedistricten wonen.

De grenzen der afdelingen worden vastgesteld door de federatievergadering.

Stijgt het aantal leden van eene afdeling, die meer dan één stembedistrict omvat, boven de driehonderd, dan zorgt het federatiebestuur, dat binnen zes maanden tot splitsing wordt overgegaan; deze splitsing geschiedt niet, wanneer een der afdelingen, die er door in het leven wordt geroepen, minder dan vijftig leden zou tellen.

In bijzondere gevallen kan met toestemming van het Partijbestuur van het bepaalde in het voorafgaande lid worden afgeweken.

Het bestuur der afdeling is belast met de inning van de contributie en van de bijdragen, die krachtens besluit van het Congres, van het Partijbestuur of van de federatie worden geheven.

De inkomsten der afdeling worden gevormd door de uitkeering, welke deze van de federatie geniet; het bestuur draagt alle andere ontvangen gelden, op de wijze, als in het huishoudelijk reglement der federatie is geregeld, af aan het federatiebestuur.

Art. 12. Het bestuur der federatie is belast met het toezicht op de werkzaamheden der afdelingen en haar besturen. Het is bevoegd het bestuur eener afdeling of een of meer bestuurders in geval van nalatigheid in het financieel beheer te schorsen. Indien het federatiebestuur tot schorsing overgaat, roept het binnen vier weken eene huishoudelijke vergadering der afdeling bijeen, welke zich over de schorsing uitspreekt en over het al of niet aanblijven van het geschorste afdelingsbestuur of de geschorste afdelingsbestuurders beslist.

Art. 13. Het huishoudelijk reglement eener stedelijke federatie bevat de algemeene voorschriften omtrent de inrichting, de huishouding en de werkwijze der afdelingen.

Art. 14. Het bestuur eener federatie belast een zijner leden meer speciaal met de zaken betreffende de propaganda onder de vrouwen en delegeert datzelfde lid in het gewestelijk (districtsstedelijk) bestuur der Soc.-Dém. Vrouwenclub, indien zulk een bestuur bestaat.

III. Van de candidaatstelling voor de vertegenwoordigende lichamen.

a. Candidaatstelling voor de Tweede Kamer.

Art. 15. De candidaatstelling voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer, geschiedt in elken kieskring door de leden der afdelingen, welke deel van dien kieskring uitmaken.

Art. 16. In het jaar, aan de verkiezingen voorafgaande, wordt in de vergadering van den Partijraad, bedoeld in art. 36, sub. c. der Statuten, tevens beslist in welke kieskringen gelijklopende lijsten zullen worden ingediend en hoeveel candidaten in elken kieskring zullen worden gesteld. Als regel zullen in iederen kieskring niet meer candidaten worden gesteld, dan het drievoud van het aantal, dat vermoedelijk gekozen zal worden. In die vergadering heeft tevens een voorloopige bespreking plaats over den opzet der verkiezingen en over de samenstelling der candidatenlijsten. Worden in deze vergadering conclusies genomen, dan worden deze aan de gewestelijke besturen overgelegd, ter mededeeling in de gewestelijke vergaderingen.

Art. 17. In de maand October van het jaar, aan de verkiezingen voorafgaande, wordt in iederen kieskring een vergadering gehouden van de afgevaardigden der afdelingen, die tot dien kieskring behooren, ten einde voor hun kieskring een aanbeveling van candidaten voor de groslijst op te maken. Indien de Partijraad beslist heeft, dat in kieskringen, tezamen een gewest omvattend, gelijklopende lijsten zullen worden ingediend, of, indien een kieskring met het rayon van een gewest samenvalt, kan de gewestelijke jaarvergadering, in Art. 6 van het Huishoudelijk

Reglement bedoeld, tot deze aanbeveling van kandidaten dienstbaar gemaakt worden. De vergadering staat onder leiding van het bestuur der gewestelijke of stedelijke federatie, die dien kieskring omvat.

Voor het aantal afgevaardigden en het aantal stemmen waarop door ieder afdeling aanspraak kan worden gemaakt, gelden de regels, door de gewestelijke en stedelijke federatiereglementen gegeven.

Indien een gewest meer kieskringen omvat en tot het indienen van gelijklopende lijsten in twee of meer dier kieskringen is besloten, zal de hier bedoelde vergadering door die kieskringen gezamenlijk worden gehouden.

Art. 18. De afdelingen, die tot den kieskring behooren, hebben het recht namen van personen, die volgens hun oordeel voor een candidatuur in aanmerking komen, aan het federatiebestuur op te geven. Deze opgave moet geschieden 3 weken na de Partijraadsvergadering, bedoeld in Art. 16.

Deze namen en de namen van de personen, die daarnaast door het federatiebestuur voor een candidatuur in aanmerking worden gebracht, worden minstens 3 weken vóór de te houden vergadering, bedoeld in Art. 17, door het federatiebestuur aan alle afdelingen in den kieskring rondgezonden. Afschrift hiervan wordt aan het P.B. toegezonden.

Het federatiebestuur zendt alleen de namen rond van die personen, van wien het een schriftelijke verklaring bezit, dat hij (zij) de candidaatsstelling aanvaardt en bij verkiezing voor de definitieve lijst bewilligen zal in de plaats hem (haar) op die lijst door den uitslag der stemming aangewezen.

Art. 19. Op de vergadering, bedoeld in Art. 17, wordt een voorloopige groslijst opgemaakt, welke lijst niet meer namen zal bevatten, dan het aantal door den Partijraad voor dien kieskring bepaald. Op deze lijst worden de namen in volgorde van voorkeur gerangschikt.

Voor plaatsing op deze lijst komen in aanmerking de personen, wier naam op de wijze, in Art. 18 omschreven, reeds vooraf aan de afdelingen bekend is gemaakt.

De vergadering kan ook andere, dan de in het vorig lid bedoelde personen op de lijst plaatsen, echter zullen die personen slechts dan in stemming kunnen komen, wanneer $\frac{1}{4}$ der aanwezige afdelingen zulks wenscht, en de verklaring als bedoeld in Art. 18 laatste lid aanwezig is.

Art. 20. Binnen één week na deze vergadering wordt de aldaar opgemaakte groslijst doorgezonden aan het P.B. Zij is vergezeld van de verklaring van elk der op de lijst genoemde personen, dat hij (zij) de candidaatsstelling aanvaardt en bij verkiezing voor de definitieve lijst, bewilligen zal in de plaats hem (haar) op die lijst door den uitslag der stemming aangewezen.

Het P.B. ontvangt tevens mededeeling van de namen van alle overige personen, die op de vergadering, bedoeld in Art. 17, in stemming zijn geweest.

Art. 21. In December vindt een Partijraadsvergadering plaats. Het P.B. doet in die vergadering mededeeling van de voorloopige groslijsten, zooals die in de kieskringen zijn opgemaakt en doet deze mededeeling vergezeld gaan van zijn advies.

Ingeval het advies van het P.B. strekt tot afwijking van een of van meerdere der voorloopige groslijsten, zal dit advies zijn met redenen omkleed en minstens 10 dagen vóór de Partijraadsvergadering ter kennis worden gebracht aan het bestuur der federatie, waartoe de betrokken kieskring behoort.

Deze vergadering stelt, met inachtneming van hetgeen in Art. 16 omtrent het aantal kandidaten bepaald is, voor iederen kieskring de groslijst vast. De namen der kandidaten worden op de groslijst in volgorde van voorkeur gerangschikt.

Art. 22. Voor zoover het P.B. van de op de groslijst voorkomende kandidaten de verklaring, bedoeld in Art. 20 lid 1 nog niet heeft ontvangen, zal deze verklaring onverwijld van hen worden gevraagd. Het P.B. schrapt de namen van hen, die geen of een onvoldoende verklaring afleggen.

Art. 23. Vóór den 10 Januari worden de door den Partijraad opgemaakte groslijsten door het P.B. ter kennis gebracht van de gewestelijke en stedelijke federatiebesturen en bovendien in de dag en weekbladen der Partij gepubliceerd.

Art. 24. In geval van tusschentijdsche Kamerontbinding wordt de vergadering, bedoeld in Art. 16 gehouden binnen 5 dagen, de vergadering bedoeld in Art. 17, gehouden uiterlijk 15 dagen, de vergadering bedoeld in Art. 21 uiterlijk 18 dagen na de afkondiging van het besluit tot Kamerontbinding.

In afwijking van hetgeen in Art. 18 is bepaald, kunnen in dat geval kandidaten door de afdelingen worden gesteld tot uiterlijk tweemaal 24 uur vóór de vergadering en vervalt de rondzending van de namen der gestelde candidaten.

In afwijking van het bepaalde bij Art. 20, 21 en 23, wordt de voorloopige groslijst binnen 24 uur na haar samenstelling opgezonden aan het P.B. De publicatie der groslijsten geschiedt binnen 20 dagen na afkondiging van het besluit tot Kamerontbinding.

Art. 25. Zoo spoedig mogelijk na de bekendmaking, bedoeld in Art. 23, wordt in elken kieskring een stemming gehouden over de door den Partijraad opgemaakte groslijst. De leiding hiervan berust bij het bestuur van de gewestelijke federatie, die den kieskring omvat.

Indien besloten is in kieskringen tot verschillende gewestelijke federaties behorende een gelijkkluidende lijst in te dienen, zal door den Partijraad een der gewestelijke besturen met de leiding der stemming en de vaststelling van den uitslag worden belast.

Het gewestelijk bestuur zendt uiterlijk 20 Januari (bij Kamerontbinding uiterlijk den 23sten dag na de afkondiging daarvan) aan de afdeelingbesturen voor elk lid der afdeling een stembrief, waarop tevens de groslijst is afgedrukt.

De stembrief bevat zooveel genummerde plaatsen als de groslust namen van kandidaten telt.

Art. 26. Het afdeeliningsbestuur draagt zorg, dat de stembrieven onverwijld worden doorgezonden aan de leden der afdeeling. Elke stembrief is vergezeld van den oproep tot een huishoudelijke vergadering, waarin de stemming zal plaats hebben.

De huishoudelijke vergadering wordt gehouden voor den 1 Februari (uiterlijk den 28sten dag na de afkondiging der Kamerontbinding).

De oproep tot de huishoudelijke vergadering vermeldt het uur van aanvang; het bevat de mededeeling, dat de stembrieven in gesloten couvert, waarop het woord „verkiezing” en de naam van den afzender, bij den secretaris kunnen worden ingeleverd tot uiterlijk twee uren vóór den aanvang der vergadering en dat zij op de vergadering aan den voorzitter kunnen worden overhandigd tot uiterlijk een half uur na den aanvang der vergadering; het bevat een uiteenzetting van de wijze, waarop gestemd wordt en van de voorwaarden, waaraan een uitgebrachte stem moet voldoen om geldig te zijn.

Art. 27. Heeft ter huishoudelijke vergadering de voorzitter de gelegenheid tot het inleveren van stembrieven gesloten verklaard, dan worden de ingevulde biljetten opgehaald en in handen van het bestuur gesteld. Dit sluit zowel de in de vergadering ingeleverde, als de bij den secretaris ingekomen biljetten, zonder deze biljetten van hunne enveloppen te ontdoen, na telling in een enveloppe of een pakket, waarop het aantal der ingesloten biljetten wordt vermeld. Voorzitter en secretaris onderteekenen deze vermelding. De secretaris zendt uiterlijk den volgende dag het pakket aangeteekend aan het federatiebestuur of stelt het onverwijld persoonlijk aan den federatie-secretaris ter hand.

Art. 28. Uiterlijk den 7 Februari (op den dertigsten dag na de afkondiging der Kamerontbinding) vergadert het federatiebestuur ter vaststelling van den uitslag der stemming voor de kandidatenlijst. Het federatiebestuur opent de pakketten en vergelijkt het aantal biljetten, dat ieder pak bevat, met het aantal op de buitenzijde vermeld.

Partijleden, in den kieskring of groep van kieskringen woonachtig, hebben het recht de vergadering bij te wonen.

Art. 29. Het federatiebestuur voegt alle ingekomen biljetten bijeen. Allereerst wordt vastgesteld, wie de eerste plaats op de definitieve lijst zal innemen. Daartoe wordt van ieder geldig stembiljet opgenomen de naam van den bovensten kandidaat. Van de biljetten, die aldus voor denzelfden kandidaat gelden, worden afzonderlijke stapels gevormd.

De kandidaat, die aldus de volstreekte meerderheid der uitgebrachte geldige stemmen verkrijgt, wordt als eerste kandidaat op de definitieve lijst gebracht.

Art. 30. Geldig is een stem alleen, als de door het afdeeliningsbestuur verstrekte stembrief op een opeenvolgend aantal plaatsen, te beginnen met de eerste plaats, is ingevuld met een of meer

namen van de groslijst, op iedere ingevulde plaats een; elke naam mag slechts eenmaal genoemd worden.

De ongeldige stembiljetten worden door het federatiebestuur definitief ter zijde gelegd.

Art. 31. Heeft door toepassing van Art. 29 geen candidaat de volstrekte meerderheid verkregen, dan vallen, wat de vervulling van de eerste plaats op de lijst betreft, alle kandidaten af, met uitzondering van de twee kandidaten, die volgens Art. 29 de grootste aantallen stemmen hebben verkregen.

Elk der biljetten, welke de stapels der afvallende kandidaten vormen, geldt thans als een stem voor diegenen der beide niet afgevallen kandidaten, die daarop het hoogste is geplaatst of daarop alleen voorkomt. Biljetten, waarop geen van beide kandidaten voorkomen, worden, wat de vervulling van de eerste plaats op de lijst betreft, ter zijde gelegd.

Diegene der beide niet-afgevallen kandidaten, die aldus in totaal het grootste aantal stemmen verwerft, wordt als eerste candidaat op de definitieve lijst gebracht. Bij gelijk aantal stemmen beslist het lot.

Art. 32. Hebben meer dan twee kandidaten de grootste aantallen stemmen, in het eerste lid van Art. 31 bedoeld, verkregen, dan beslist het lot, welke candidaat afvalt.

Art. 33. Is aldus de eerste plaats op de lijst definitief bezet, dan voegt het federatiebestuur wederom alle geldige biljetten bijeen en gaat het voor de definitieve bezetting van de tweede plaats tot overeenkomstige toepassing van de Art. 29—32 over, met dien verstande, dat ieder biljet thans allereerst geldt voor den hoogsten daarop geplaatsten candidaat, met weglating van den naam van den candidaat, die reeds een definitieve plaats op de lijst heeft verkregen.

Art. 34. Is aldus de tweede plaats op de lijst definitief bezet, dan wordt voor de definitieve bezetting één voor één van de overige plaatsen Art. 33 zoo vaak op overeenkomstige wijze toegepast, tot alle op de lijst te bezetten plaatsen definitief bezet zijn.

Art. 35. Biljetten, waarop uitsluitend namen voorkomen van kandidaten, die reeds een definitieve plaats op de lijst verkregen, worden definitief als uitgeput ter zijde gelegd.

Art. 36. In afwijking van het in bovenstaande artikelen bepaalde, wordt geen candidaat op de definitieve lijst gebracht, indien het aantal geldige biljetten, waarop zijn naam voorkomt, niet minstens 20 pCt. van het aantal geldige stemmen bedraagt. De betrokken plaats wordt dan — zoo mogelijk — opnieuw vervuld door hernieuwde overeenkomstige toepassing van Art. 33, met dien verstande, dat de naam van den eerst voor de betrokken plaats aangewezen candidaat geacht wordt niet op de biljetten voor te komen.

Art. 37. Van den uitslag der stemming geeft het federatiebestuur kennis aan het Partijbestuur, de redactie van het Partij- en van het Gewestelijk orgaan, en aan de kandidaten der grosljst.

Het federatiebestuur vraagt aan de kandidaten de verklaring genoemd in Art. 39 van de Kieswet.

Art. 38. Het federatiebestuur belast één of meer leden met de zorg voor het gereedmaken, de indiening en de eventueele verbinding van de kandidatenlijst overeenkomstig de bepalingen der Kieswet.

b. Candidaatstelling voor de Eerste Kamer.

Art. 39. De kandidatenlijst voor de verkiezingen van de Eerste Kamer wordt opgemaakt door den Partijraad.

De Statenfracties der provincies die bij de op handen zijnde Eerste Kamerverkiezingen zijn betrokken, worden uitgenoodigd twee uit hun midden te kiezen vertegenwoordigers naar de Partijraadsvergadering af te vaardigen. Personen omtrent wie redelijke zekerheid bestaat, dat zij als candidaat ter sprake zullen komen, kunnen niet als vertegenwoordiger der Statenfractie optreden.

Vóór de vergadering van den Partijraad stelt het P.B. de gewestelijke besturen in de gelegenheid opgave te doen van de namen van de personen, die volgens hunne meening voor een candidatuur in aanmerking komen. Deze opgave moet vergezeld gaan van een schriftelijke verklaring van elk der genoemde personen, dat hij (zij) bereid is een candidatuur te aanvaarden en bewilligen zal in de plaats hem (haar) eventueel door den Partijraad op de kandidatenlijst aangewezen.

Het P.B. geeft ten aanzien van de samenstelling der kandidatenlijst aan den Partijraad de adviezen, die het noodig oordeelt en zal in elk geval den Partijraad mededeeling doen van de opgaven, die het van de zijde der gewestelijke besturen heeft ontvangen.

c. Candidaatstelling voor de Provinciale Staten.

Art. 40. De candidaatstelling voor de verkiezing van de leden der Provinciale Staten geschiedt in elken Statenkieskring door de leden der afdelingen, welke deel van dien kieskring uitmaken.

Art. 41. De gewestelijke jaarvergadering beslist ten aanzien van de Statenkieskringen, die het gewest omvat, of en zoo ja, in welke kieskringen gelijkkluidende lijsten zullen worden ingediend. Ingeval tot het indienen van gelijkkluidende lijsten wordt besloten, wijst de vergadering tevens het bestuur aan, dat belast zal zijn met de vaststelling van den uitslag der in Art. 40 bedoelde stemming.

Het aantal kandidaten, dat in een kieskring zal worden gesteld, wordt bepaald door de gewestelijke jaarvergadering,

met dien verstande, dat als regel in iederen kieskring niet meer kandidaten zullen worden gesteld, dan het drievoud van het aantal, dat vermoedelijk gekozen zal worden.

Art. 42. In de maand November van het jaar aan de verkiezingen voorafgaande, wordt in iederen kieskring een vergadering gehouden van de afgevaardigden der afdelingen die tot dien kieskring behooren, teneinde voor dien kieskring een aanbeveling van kandidaten voor de groslijst op te maken.

De vergadering staat onder leiding van het bestuur der in dien kieskring gevormde districtsfederatie.

Het aantal afgevaardigden en het aantal stemmen waarop door iedere afdeling aanspraak kan worden gemaakt, wordt in het reglement der districtsfederatie geregeld.

Indien besloten is tot het indienen van gelijklopende lijsten in twee of meer kieskringen, zal de hier bedoelde vergadering door die kieskringen gezamenlijk worden gehouden en zal de vergadering staan onder de leiding van de gezamenlijke districtsfederatiebesturen.

Art. 43. De afdelingen die tot den kieskring behooren, hebben het recht namen van personen, die volgens hun oordeel voor een candidatuur in aanmerking komen, aan het districtsfederatiebestuur op te geven. Deze opgave moet geschieden uiterlijk 6 weken vóór de vergadering bedoeld in Art. 42.

Deze namen en de namen van de personen, die daarnaast door het federatiebestuur voor een candidatuur in aanmerking worden gebracht, worden minstens 4 weken vóór de te houden vergadering door het federatiebestuur aan alle afdelingen in den kieskring rondgezonden.

Het districtsfederatiebestuur zendt alleen de namen rond van die personen van wie het een schriftelijke verklaring bezit, dat hij (zij) bereid is een candidatuur te aanvaarden en bij verkiezing voor de definitieve lijst bewilligen zal in de plaats hem (haar) op die lijst door den uitslag der stemming aangewezen.

Art. 44. Op de vergadering bedoeld in Art. 42 wordt een voorloopige groslijst opgemaakt, welke lijst niet meer namen zal bevatten dan het aantal door de gewestelijke vergadering voor dien kieskring bepaald. Op deze lijst worden de namen in volgorde van voorkeur gerangschikt.

Voor plaatsing op deze lijst komen in aanmerking de personen, wier naam op de wijze in Art. 43 omschreven, reeds vooraf aan de afdelingen bekend is gemaakt.

De vergadering kan ook andere dan de in het vorig lid bedoelde personen op de lijst plaatsen, echter zullen die personen slechts dan in stemming kunnen komen, wanneer $\frac{1}{4}$ der aanwezige afdelingen zulks wensch en de verklaring als bedoeld in Art. 43 laatste lid aanwezig is.

Art. 45. Binnen één week na de vergadering wordt de aldaar opgemaakte voorloopige groslijst doorgezonden aan het gewestelijk bestuur. Zij is vergezeld van de verklaring van elk der op

de lijst genoemde personen, dat hij (zij) bereid is een candidatuur te aanvaarden en bij verkiezing voor de definitieve lijst, bewilligen zal in de plaats hem (haar) op die lijst door den uitslag der stemming aangewezen.

Het gewestelijk bestuur ontvangt tevens mededeeling van de namen van alle overige personen, die op de vergadering, bedoeld in Art. 42 in stemming zijn geweest.

Art. 46. In de maand December vindt een vergadering plaats van het gewestelijk bestuur met de leden van de besturen der in dat gewest gelegen districtsfederaties. Op deze vergadering wordt de groslijst vastgesteld.

Het gewestelijk bestuur doet aan deze vergadering mededeeling van de voorloopige groslijsten, zooals die in de kieskringen zijn opgemaakt, en doet deze mededeeling vergezeld gaan van zijn advies.

Ingeval het advies van het gewestelijk bestuur strekt tot afwijking van een of van meerdere der voorloopige groslijsten, zal dit advies zijn met redenen omkleed en minstens 10 dagen vóór de vergadering ter kennis worden gebracht van het bestuur der betrokken districtsfederatie.

Art. 47. De vergadering bedoeld in het vorige artikel stelt met inachtneming van hetgeen in art. 41 omtrent het aantal kandidaten bepaald is, voor iederen kieskring de groslijst vast.

De namen der kandidaten worden op de groslijst in volgorde van voorkeur gerangschikt.

Art. 48. Voorzoover het gewestelijk bestuur van de op de groslijst voorkomende kandidaten de verklaring bedoeld in Art. 45 lid 1 nog niet heeft ontvangen, zal deze verklaring onverwijld van hen worden gevraagd. Het gewestelijk bestuur schrapt de namen van hen, die geen of een onvoldoende verklaring afleggen.

Art. 49. Zoo spoedig mogelijk na hunne vaststelling worden de volgens Art. 47 opgemaakte groslijsten door het gewestelijk bestuur ter kennis gebracht van de afdelingen en bovendien in de dag- en weekbladen der Partij gepubliceerd.

Art. 50. In geval in een gewest door de jaarvergadering is besloten in alle kieskringen een gelijkluidende lijst in te dienen, kan van de bepalingen vervat in Art. 40—49 in diër voege worden afgeweken, dat de samenstelling der groslijst buiten tusschenkomst van distriktsfederaties geschiedt.

In dat geval geven de afdelingen hunne kandidaten rechtstreeks op aan het gewestelijk bestuur en wordt de groslijst door een gewestelijke vergadering vastgesteld.

Ook buiten het geval bedoeld in het eerste lid, kan de tusschenkomst der districtsfederaties worden uitgeschakeld, wanneer de gewestelijke vergadering daartoe met een meerderheid van $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte stemmen besluit.

Art. 51. In stedelijke federaties, die een Statenkiekring omvatten, vinden voor de candidaatstelling de bepalingen in deze

afdeeling gegeven, overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de afdeelingen hunne kandidaten opgeven aan het federatiebestuur, en dat de federatievergadering of eventueel de federatieraad de groslijst vaststelt.

Art. 52. In de provincie Noord-Holland zal, vóór dat een gewestelijke vergadering, stedelijke federatievergadering of vergadering van een stedelijken federatieraad tot het opmaken van een groslijst wordt gehouden, overleg plaats vinden tusschen de besturen der gewestelijke federaties Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Zuid en de stedelijke federatie Amsterdam.

In gelijken zin zal in de provincie Zuid-Holland overleg worden gepleegd door het bestuur van de gewestelijke federatie Zuid-Holland en de besturen van de stedelijke federaties Rotterdam en 's-Gravenhage.

Art. 53. Zoo spoedig mogelijk na de bekendmaking bedoeld in Art. 49 wordt in elken kieskring een stemming gehouden over de opgemaakte groslijst.

Met de leiding dezer stemming en de vaststelling van den uitslag is belast het districtsfederatiebestuur of het stedelijk federatiebestuur, of in geval van toepassing van Art. 36 het gewestelijk bestuur, terwijl in het geval van Art. 42 laatste lid eene commissie te vormen uit de districtsfederatiebesturen met deze werkzaamheden zal worden belast.

Overigens vinden voor deze stemming en het bepalen van den uitslag daarvan, de regels bij Art. 25—37 van het Huishoudelijk Reglement omtrent de candidaatstelling voor de Tweede Kamer gegeven, overeenkomstige toepassing. De rondzending der stembrieven zal geschieden vóór den 6den Januari; een huishoudelijke vergadering als bedoeld in Art. 26 zal plaats vinden vóór den zosten Januari, terwijl uiterlijk 31 Januari de uitslag der stemming door het federatiebestuur zal worden vastgesteld.

Art. 54. Het bestuur, dat den uitslag der stemming heeft vastgesteld, belast één of meer zijner leden met de zorg voor het gereedmaken, de indiening en de eventuele verbinding der candidatenlijst overeenkomstig de bepalingen der Kieswet.

d. Candidaatstelling voor de Gemeenteraden.

Art. 55. De candidaatstelling voor de Gemeenteraden wordt in iedere afdeeling bij Huishoudelijk Reglement geregeld. Indien een afdeeling deel uitmaakt van een stedelijke of gemeentelijke federatie, worden de noodige regels in het reglement dier federatie gegeven.

Deze regelingen worden zooveel mogelijk aangepast aan de regels bij dit reglement voor de candidaatstelling voor de Tweede Kamer en voor de Provinciale Staten gegeven.

IV. Van het Congres.

Art. 56. Het Congres wordt gevormd door de afgevaardigden, de leden van het Partijbestuur en de personen, genoemd in art. 28 der Statuten en art. 65 van het Huishoudelijk Reglement.

Art. 57. De afdeelingen kunnen door het Partijbestuur na overleg met het bestuur der federatie, waarvan zij deel uitmaken, tot eene afdeelingsgroep worden vereenigd, welke groep dan voor de behandeling van Congressaanlegenheden als één afdeeling wordt aangemerkt.

De Congressvergaderingen van een groep afdeelingen, die deel uitmaken van eene gewestelijke federatie, kunnen zijn vergaderingen van de leden of vergaderingen van de afgevaardigden der afdeelingen.

Indien de tot een groep behorende afdeelingen niet tot overeenstemming kunnen komen omtrent de samenstelling dezer vergaderingen, beslist het gewestelijk bestuur, de afdeelingen gehoord.

Het gewestelijk bestuur wijst, de afdeelingen gehoord, voor iedere groep de plaats aan, waar de vergaderingen ter behandeling van Congressaanlegenheden worden gehouden en het bestuur der afdeeling, of dat der de afdeelingen der groep omvattende gemeentelijke of districts-federaties, dat deze vergaderingen uitschrijft en leidt.

Het aantal stemmen, dat de afgevaardigden der afdeelingen in de groepsvergaderingen uitbrengen, wordt berekend op de wijze als aangegeven in art. 63 van dit reglement.

Voor de behandeling van alle Congressaanlegenheden en van de voorstellen bedoeld in de art. 27 en 30 der Statuten worden de afdeelingen, die deel uitmaken van eene stedelijke federatie, welke minder dan duizend leden telt, aangemerkt als één afdeeling.

Is de stedelijke federatie onderverdeeld in districts-federaties, dan worden de afdeelingen die eene districts-federatie vormen, aangemerkt als één afdeeling.

De vergaderingen ter behandeling van de ingediende Congressvoorstellen en amendementen, ter verkiezing van afgevaardigden en die, waarin de Congressdelegatie verslag uitbrengt, worden bijeengeroepen en geleid in het eerste geval door het federatiebestuur, in het tweede geval door het districtsbestuur.

Art. 58. Voorstellen ter behandeling op het Congres kunnen ingediend worden door de afdeelingen, het Partijbestuur, de Kamerfractie en de Vereeniging van Sociaaldemocratische leden van Gemeenteraden en Provinciale Staten in Nederland.

Ieder verspreid lid heeft het recht bij eene afdeeling zijner keuze een voorstel of voorstellen voor het Congres in te dienen. Hij heeft het recht deze voorstellen mondeling ter afdeelingsvergadering toe te lichten.

Art. 59. Alle voorstellen moeten minstens 8 weken vóór het Congres schriftelijk worden ingezonden bij het Partijsecretariaat. Zij worden minstens 6 weken vóór het Congres in de dagbladen der Partij gepubliceerd.

Amendementen op deze voorstellen kunnen door alle in art. 58 van dit Reglement genoemden worden ingediend, uiterlijk vier weken vóór het Congres. Ook op het Congres kunnen door de

daartoe bevoegden amendementen worden ingediend. Alle voorstellen, zoowel als alle amendementen, moeten door minstens drie afdeelingen worden ondersteund, om in behandeling te kunnen worden genomen. Indien een voorstel of amendement in behandeling genomen wordt, geeft de voorzitter aan den voorsteller het eerst het woord.

Art. 60. Door het Partijbestuur worden alle ingediende voorstellen met de daarbij behorende amendementen, benevens alle andere punten, die volgens de Statuten of het Huishoudelijk Reglement op het Congres behandeld moeten worden, vereenigd in eenen beschrijvingsbrief, waaraan wordt toegevoegd het jaarverslag van het Partijbestuur, het rapport van de Commissie van Contrôle, het verslag van de Kamerfracties, het verslag van den Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenclubs, en zoo noodig van de Commissie voor de beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partij-orgaan en inzenders.

Deze beschrijvingsbrief wordt minstens 3 weken vóór het Congres in de dagbladen der Partij gepubliceerd en wordt toegezonden aan de afgevaardigden en aan allen, wien naar het oordeel van het Partijbestuur er een gezonden moet worden.

Art. 61. Iedere afdeeling of afdeelingsgroep heeft het recht voor elke 300 leden, die zij telt, één afgevaardigde te zenden. De afgevaardigden moeten gekozen zijn uit de leden der afdeelingen in eene huishoudelijke vergadering, minstens acht dagen vóór het Congres. Zoodra de afgevaardigden gekozen zijn, geeft de afdeulingssecretaris daarvan bericht aan het Partijsecretariaat. Elke afgevaardigde moet voorzien zijn van een geloofsbrief, waarvan het formulier door het Partijbestuur wordt verstrekt.

Art. 62. De verblijfkosten tot een telkenjare door het Congres op voorstel van het P.B. vast te stellen bedrag per Congresdag en de reiskosten 3de klasse worden uit de Partijkas vergoed.

Art. 63. Iedere afdeeling of afdeelingsgroep van 6 tot en met 25 leden brengt één stem uit op het Congres, van 26 tot en met 50 leden twee stemmen, van 51 tot en met 100 leden drie stemmen en zoo vervolgens voor iedere 50 leden of gedeelte daarvan één stem.

Als maatstaf ter bepaling van het aantal uit te brengen stemmen wordt genomen het aantal leden door den afdeulingssecretaris opgegeven, als zijnde het aantal leden op den laatsten datum van het kwartaal voorafgaande aan het Congres.

Het stemrecht wordt op het Congres nitsluitend door de afgevaardigden uitgeoefend.

Art. 64. Over maatregelen van orde wordt hoofdelijk gestemd. Over personen wordt schriftelijk gestemd.

Bij eerste stemming over personen beslist de volstreckte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Wanneer bij eerste stemming over personen niet het vereischte aantal de volstreckte meerderheid heeft verkregen, heeft eene herstemming plaats tusschen

diegenen van de niet-gekozenen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd en wel, zoo mogelijk, tusschen het dubbel-tal van de personen, die gekozen moeten worden.

Bij herstemming zijn zij gekozen, die de meeste stemmen op zich vereenigen; bij staking van stemmen is de oudste in jaren gekozen.

Bij stemming over zaken beslist de eenvoudige meerderheid. Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Over zaken wordt mondeling gestemd.

Art. 65. Het Partijbestuur heeft het recht voor de behandeling van bepaalde congresvoorstellen partijgenooten uit te noodigen daarover eene inleiding te houden. Deze partijgenooten-inleiders hebben daardoor het recht van discussie over het door hen ingeleide onderwerp.

Deze uitgenoodigden nemen slechts aan de discussiën deel, voor zoover deze betrekking hebben op de aangelegenheid, ter zake waarvoor zij-zijn uitgenoodigd.

Art. 66. Het Congres is openbaar behoudens het bepaalde, bij maatregel van orde door het Partijbestuur vast te stellen. Het Congres beslist wanneer eene huishoudelijke zitting zal worden gehouden.

Art. 67. Het Partijbestuur publiceert binnen één week na het Congres in de dagbladen der Partij de op het Congres aangenomen voorstellen en zendt, indien tot het houden van een referendum besloten wordt, aan alle afdeelingen zooveel stembiljetten voor het te houden referendum, als het aantal leden in iedere afdeeling, volgens de laatst ontvangen opgave bedraagt; eveneens wordt aan ieder verspreid lid een stembiljet gezonden.

Art. 68. Indien volgens art. 30 der Statuten een referendum wordt uitgeschreven, houden de afdeelingen binnen vier weken na het Congres eene huishoudelijke vergadering, waarin de afgevaardigden verslag uitbrengen en het referendum wordt gehouden. Leden van afdeelingen die deze vergadering niet kunnen bijwonen, zenden hun geteekend stembiljet in bij den afdeelingssecretaris. De afdeelingssecretarissen zenden den uitslag van het referendum op daartoe door het Partijbestuur te verstrekken formulieren op aan het Partijsecretariaat.

Art. 69. Verspreide leden zenden hun stembiljetten geteekend aan het Partijsecretariaat.

Art. 70. Het Partijbestuur publiceert in de dagbladen der Partij binnen 5 weken na het Congres den uitslag van het gehouden referendum.

V. Van den Partijraad.

Art. 71. De Partijraad wordt gevormd door de afgevaardigden, de leden van het Partijbestuur en de overige personen genoemd in Art. 36 der Statuten.

Art. 72. In den Partijraad wordt hoofdelijk gestemd. Elk lid van den Partijraad brengt één stem uit.

Art. 73. De vergadering van den Partijraad is openbaar, behalve die, waarin de voorloopige groslijst voor de Tweede- en Eerste Kamerverkiezing wordt opgemaakt. De Partijraad kan besluiten, ook over andere onderwerpen huishoudelijk te vergaderen.

Art. 74. Het Partijbestuur publiceert binnen een week na de vergadering van den Partijraad in de dagbladen der Partij de in den Partijraad aangenomen besluiten.

Art. 75. Van de Partijraadsvergaderingen worden notulen gehouden.

VI. Van het Partijbestuur en het Partijsecretariaat.

Art. 76. De leiding der Partij, het beheer der geldmiddelen en eigendommen, de uitvoering der Congresbesluiten, de handhaving der Statuten en reglementen is opgedragen aan het Partijbestuur.

Art. 77. Het Dagelijksch Bestuur vergadert minstens eenmaal per week.

Art. 78. De Partijsecretaris voert de correspondentie der Partij, zoo met hare afdeelingen, verspreide leden, Kamerfractie, redactie, enz., als met de buiten de Partij staande personen, lichamen en instellingen.

Alle stukken, uitgaande van het Partijbestuur, worden door den voorzitter en door den secretaris ondertekend.

Art. 79. Wordt een der bezoldigde leden van het Partijbestuur niet tot lid van het Partijbestuur herkozen, dan heeft hij recht op eene uitkeering uit de Partijkas, gelijkstaande met een tiende van zijn laatstgenoten jaarwedde voor elk dienstjaar of gedeelte van een dienstjaar tot een maximum van de helft daarvan.

Dit recht vervalt, indien het bezoldigd bestuurslid wegens gebleken tekortkomingen door eene uitspraak van het Congres van zijn functie ontheven wordt, of indien hij zich daarvoor niet meer beschikbaar stelt.

VII. Van de Geldmiddelen.

Art. 80. De contributie der leden aan de afdeelingen bedraagt:

Bij een inkomen	tot en met f 15.—	6 ct. per week.
„ „ „	van f 15.— „ „ „ „	40.— 10 „ „ „
„ „ „	„ „ 40.— „ „ „ „	50.— 20 „ „ „
„ „ „	boven „ 50.—	30 „ „ „

Een gehuwde vrouw zonder eigen inkomen betaalt 5 ct. per week als haar man tot en met f 20.— per week verdient; zij

betaalt 6 cent per week als haar man in de loongroep van *f* 20.— tot en met *f* 40.— valt; zij betaalt 10 cent per week, als haar man in de beide hoogste loonklassen valt.

Vrouwen, wier man werkloos is, zijn vrij van contributiebetaling, mits zij zelf niet over eigen inkomen beschikken.

Art. 81. Het Congres stelt elk jaar na de behandeling van de door het Partijbestuur ingediende begrooting de afdrachten vast, welke door de afdeelingen, of, indien deze een stedelijke federatie vormen, door de federatie, van het door haar betrokken bedrag aan contributiezegels en van hare andere inkomsten in de Partijkas moeten worden gestort.

Het afdeulings- en federatiebestuur verrekenet elke drie maanden het voor de Partijkas geïnde bedrag en het aan de Partijkas toekomende deel van de buitengewone ontvangsten der afdeeling met den penningmeester.

Van schenkingen aan afdeelingen en stedelijke federaties voor een bepaald aangewezen plaatselijk doel gegeven, kan op gemotiveerd verzoek door het Partijbestuur van de verplichting tot afdracht ontheffing worden verleend.

Art. 82. Verspreide leden betalen eene jaarlijksche contributie van *f* 3.— tot *f* 10.—, naar het inkomen door het Partijbestuur vast te stellen.

VIII. Van de Pers.

Art. 83. De hoofdredactie van het Partij-orgaan en van de andere door de Partij uitgegeven dagbladen worden op het Congres bedoeld in art. 27 der Statuten telkens voor een jaar gekozen.

Art. 84. Er bestaat eene commissie tot beslechting van geschillen tusschen de redactie van het hoofdorgaan der Partij en partijgenooten-inzenders.

Deze commissie bestaat uit 3 personen, gekozen door het Congres uit een voordracht van 6 personen, door het Partijbestuur opgemaakt. Het Congres heeft het recht deze voordracht aan te vullen. De voordracht moet minstens vier weken vóór het Congres met de congresvoorstellen gepubliceerd worden.

Redacteuren van het hoofdorgaan der Partij kunnen geen lid zijn van deze commissie.

De niet gekozenen zijn plaatsvervangers. Zij treden op bij vacaturen in volgorde van het verkregen aantal stemmen.

Art. 85. Klachten worden schriftelijk ingediend; de commissie bepaalt zoo spoedig mogelijk de dagen van verhoor; redactie en inzenders moeten dan verschijnen of schriftelijk de gevraagde inlichtingen geven; de commissie doet uiterlijk na 3 weken uitspraak; zij kan geweigerde stukken of haar uitspraak in „Het Volk” plaatsen en zendt rapport aan de afdeelingen.

Art. 86. Door de afdeelingen of federaties wordt voor de door haar uitgegeven organen geen redacteur benoemd zonder voorafgaand overleg met het Partijbestuur.

IX. Van de Kamerfracties.

Art. 87. De leden der Partij, gekozen tot lid der Staten-Generaal, vormen de Sociaaldemocratische Kamerfracties. De Eerste Kamer-, zoowel als Tweede Kamer-fractie benoemt uit haar midden een secretaris, die haar correspondentie voert en tot wien allen zich hebben te wenden, die met een dezer fracties in aanraking wenschen te komen.

Art. 88. Jaarlijks brengen de Kamerfracties verslag uit van hare werkzaamheden. Deze verslagen worden aan het Partij-secretariaat toegezonden minstens 6 weken vóór het Congres en gepubliceerd tegelijk met het jaarverslag van het Partijbestuur.

X. Van de Vereeniging van Sociaaldemocratische Leden van Gemeenteraden en Provinciale Staten.

Art. 89. De leden der Partij, gekozen tot lid van een gemeenteraad en van de Provinciale Staten, vormen de Vereeniging van Sociaaldemocratische leden van Gemeenteraden en Provinciale Staten. Inrichting en bevoegdheid van deze Vereeniging wordt bij huishoudelijk reglement door haar zelf geregeld. Jaarlijks brengt deze Vereeniging aan het Congres verslag uit.

XI. Van den Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenclubs.

Art. 90. De Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenclubs, bestaande uit vrouwelijke leden der Partij, stelt zich ten doel de propaganda voor het socialisme onder de vrouwen te voeren, volgens de beginselen neergelegd in de Statuten der Partij. Zijn inrichting en werkwijze worden door de Partij vastgesteld.

De Bond dient jaarlijks een verslag over den toestand en over zijne werkzaamheden aan het Congres in. Dit verslag wordt uiterlijk 4 weken voor het Partijcongres bij het Partijbestuur ingediend en wordt bij het jaarverslag van het Partijbestuur gepubliceerd.

De vertegenwoordigers van den Bond op het Congres hebben recht van discussie over dit verslag.

XII. Van het Ontwikkelingswerk.

Art. 91. Alle afdelingen of stedelijke federaties hebben tot taak het ontwikkelingswerk op zich te nemen. Indien mogelijk worden daartoe Commissies voor Arbeidersontwikkeling in samenwerking met de plaatselijke vakbeweging en de coöperatie opgericht.

Art. 92. Het ontwikkelingswerk voor jeugdige personen is opgedragen aan de Centrale der Arbeiders-Jeugdverenigingen in Nederland.

Art. 93. Er kan bestaan een Centraal Comité voor Arbeidersontwikkeling, waarvan de leden, die daarin de Partij vertegenwoordigen, door het Partijbestuur worden benoemd.

Art. 94. Er bestaat een Centrale van Arbeiders-Jeugdverenigingen, waarvan de leden, die daarin de Partij vertegenwoordigen, door het Partijbestuur worden benoemd.

XIII. Van de Internationale Congressen en het Internationaal Bureau.

Art. 95. In het jaar, waarin het Internationaal Congres wordt gehouden, bepaalt het Partijbestuur het aantal afgevaardigden, dat de Partij op het Internationaal Congres zal vertegenwoordigen.

De candidaatsstelling en verkiezing van deze afgevaardigden en van hunne plaatsvervangers geschiedt op dezelfde wijze en op denzelfden tijd als de candidaatsstelling en verkiezing van de leden van het Partijbestuur. Vier weken vóór het gewone Congres worden de afdeelingen in de gelegenheid gesteld namen van candidaat-afgevaardigden op te geven. Beslist het Congres, dat het aantal afgevaardigden grooter zal zijn dan het aantal der opgegeven candidaten, dan heeft het Congres het recht dat aantal aan te vullen.

De kosten der afgevaardigden voor het Internationaal Congres komen ten laste der Partijkas.

De verantwoording der afgevaardigden geschiedt op het eerstvolgende gewone Partijcongres.

Art. 96. In het jaar, volgende op een Internationaal Congres, worden de gedelegeerden en hunne plaatsvervangers gekozen, die namens de Partij zitting hebben in het Internationaal Bureau.

Deze gedelegeerden treden af op het eerste Congres volgende op een Internationaal Congres.

Hunne candidaatsstelling en verkiezing geschiedt op denzelfden tijd en op dezelfde wijze als de candidaatsstelling en de verkiezing van de leden van het Partijbestuur.

XIV. Slot- en Overgangsbepalingen.

Art. 97. In alle geschillen, die uit de toepassing van de voorschriften in dit Reglement en in de Statuten vervat, mochten voortvloeien, beslist het Partijbestuur, behoudens beroep op het Congres.

Art. 98. Het Partijbestuur is gemachtigd in elk onvoorzien spoedeischend geval betreffende de Partijleiding, het Partijorgaan, de propaganda, de verkiezingsactie, enz. in naam van de Partij te handelen, onverminderd zijn verantwoordelijkheid aan het Congres en met dien verstande, dat in de gebleken leemte zoo spoedig mogelijk door het Congres worde voorzien.

Art. 99. Dit reglement treedt in werking 1 Januari 1918.

Alle bepalingen en maatregelen van organisatie, in strijd met dit reglement, zijn op het oogenblik, dat het in werking treedt, vervallen.

De bezittingen, schulden en vorderingen van de afdeelingen en federaties, welke door het in werking treden van dit reglement opgeheven worden, vervallen aan de gewestelijke en stedelijke federaties, binnen wier grenzen zij gelegen zijn.